

ÁLT/328-1/2020

Döntéshozatal:
Egyszerű többség

T Á J É K O Z T A T Ó

- a Megyei Közgyűléshez -

**Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 1990-ben alakult települési
önkormányzatok tisztségviselőinek archontológiájáról**

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁRA

Tájékoztató
a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében
1990-ben alakult
települési önkormányzatok tisztségviselőinek
archontológiájáról

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára

Cím: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 4.

Postacím: 4401 Nyíregyháza, Pf. 187.

Telefon: (+36) 42 414 313

E-mail: szszbml@mnl.gov.hu

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁRA

Tisztelt Megyei Közgyűlés!

Évszázadok óta a megyei levéltárak feladata a történelem írott forrásainak megőrzése, kezelése. Az elmúlt évtizedekben ez a feladat kiegészül azzal, hogy a társadalom igényeinek figyelembevételével tegyük közkinccsé a raktárak mélyén lévő dokumentumokban rejlő adatokat, ezzel is hozzájárulva ismereteink bővítéséhez és az információszabadsághoz. A Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára 1976-tól anyagi lehetőségei szerinti rendszerességgel jelenteti meg az őrizetében lévő forrásokat, köztük történelmi jelentőségű események iratait, a személyes múlt emlékeit (naplókat, leveleket, végrendeleteket), a vármegyei működést tükröző jegyzőkönyveket, okleveleket, a legfontosabb városi dokumentumokat. Az internet térhódításával és a levéltár paradigmaváltásával nekünk is új utakat és közlésmódokat kellett választani. Így született meg a honlapunk, amelyen több adatbázis és tematikus gyűjtemény ezernyi információja érhető el a világ minden részéről a nap minden időszakában. Kész, vagy ideiglenesen lezártak mondható adatbázisaink bekerültek a Magyar Nemzeti Levéltár online adatbázisában és az országos adatokkal együtt kutathatóak.

Mint megyei levéltárnak továbbra is fontos feladatunk a szűkebb pátriánk dokumentumai feletti őröködés és azok gondozása, a hozzáférésükhöz való lehetőség biztosítása. Sajnos se személyi állományunk, se hardver parkunk nem teszi azt lehetővé, hogy az általunk jelenleg őrzött több mint 8 kilométernyi anyagból legalább az adatvédelem alá nem eső, legfontosabbakat beszkenneeljük és böngészhetővé tegyük mindenki számára a honlapon. Talán nem is lenne sok esetben segítség a rengeteg, a mai szem számára már idegen kézírással készült, kesze-kusza, helyenként elhalványult írású lapok olvasgatása, hiszen hozzászoktunk az azonnali információ-találatokhoz. Ezért célszerűek a tematikus adatbázisok, amelyek a keresett adatot pillanatokon belül szolgáltatják. Ilyen adatbázissal készülünk mi is azok számára, akik a közelmúltat és az azokat alakítókat szeretnék megismerni.

Rohanó, változó világunk sajátossága, hogy a napi teendők elsodornak bennünket, kevesebb időnk marad a családi-baráti kapcsolatok ápolására, ezáltal nagymértékűvé válik a lelki és a valós elmagányosodás, gyökértelessé válás. A mindig kezünk ügyében lévő telefon és számítógép segítségével gyakran a közösségi hálón keressük önmagunkat – ennek egy formája a kapcsolódási pontok megtalálása ősrökhöz, ismerősökhöz, szülő- és lakóhelyünkhöz. Hetediziglen projektünkben mindenki számára egyéni utakat ajánlunk a családi szálak megtalálásához, újraépítéséhez, pályázatainkban, felhívásainkban, levéltári sétáink alkalmával pedig a település történetének megismerésére buzdítunk. Ehhez a honlapunkon futó Megyei adatbázisba érdekes forrásokat teszünk közzé, amit a látogatottsági mutató alapján meglehetősen sokan meg is néznek. Most, az első szabad választás 30. évfordulója alkalmából a rendszerváltozás nagy pillanataira való visszatekintést segítjük dr. Papp Csaba megyei jegyző úr felvetése alapján azzal, hogy összegyűjtöttük az első önkormányzatokban tevékeny részt vállalókat.

Az közismert, hogy az 1990-ben tartott első szabad országgyűlési választások feltételeit, kereteit a nemzeti kerckaszta tárgyalásokon dolgozták ki, majd a 1989. évi XXIV. törvény fektette le jogi alapjait. A rendszerváltozás utáni első országgyűlési választásokat Szűrös Máttyás ideiglenes köztársasági elnök 1990. március 25-ére és április 8-ára tűzte ki. A kétfordulós választásban 58 párt és 1623 jelölt vett részt. Az új Országgyűlés 1990. május 2-án alakult meg és augusztus 3-án fogadta el a helyi önkormányzatokról szóló törvényt. Göncz Árpád, a köztársaság ideiglenes elnöke a parlamenti pártokkal folytatott konzultációk után – az elnökválasztás módjáról szóló július 29-i népszavazás miatt a korábbi, szeptember 23-i időpontot megváltoztatva – 1990. szeptember 30-ára tűzte ki a helyhatósági (a hatályos jogszabály szerint még tanácsí) választások első fordulóját.

Augusztus 27-én kezdődtek meg a jelölések a polgármesterekre és a helyi képviselőtestületek tagjaira. A korábbi gyakorlattal szemben az új szabályozás megszüntette a politikai szervek kizárólagos jelöltállítási jogát, s jelöltet ajánlhatott minden választópolgár, aki választókerületében választójogát gyakorolhatta. A második fordulóban október 14-én lehetett az urnákhoz járulni a választóknak.

Az 1990-es önkormányzati választások újdonsága volt az úgynevezett kislistas választás. Ezzel a 10 ezer vagy annál kisebb lélekszámú településeken választották meg képviselő-testületeiket a választópolgárok, akik egyben közvetlenül szavazhattak a polgármesterre is. A 10 ezernél nagyobb lakosú településeken, illetve a fővárosi kerületekben kétszavazatos választási rendszert alkalmaztak: a képviselőtestületek tagjainak a felét egyéni választókerületben, a másik részét pedig listán választották meg a szavazók, majd az így felállt képviselő-testület választotta meg a polgármestert. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény 41. §. (4) bekezdése szerint a szavazatok összeszámlálásáról és a választás eredményéről készült jegyzőkönyvek első példányát – a szavazóközi jegyzőkönyvek első példányaival együtt – 90 nap elteltével az illetékes levéltárnak át kell adni. Ezek a dokumentumok – amelyek az MNL SZSZBML XXXIII. 4. fondjába kerültek – képezik az alapját annak a polgármestert, alpolgármestert, jegyzőt és képviselő-testületi tagokat feltüntető archontológiának, amelyet a választások 30. évfordulójára állítottunk össze.

Az adatok pontosításához felhasználtuk:

Az Önkormányzati tisztségviselők név- és címjegyzéke. Szerk. Dr. Kara Pál. IKVA Kiadó. Budapest, 1991.,
Ki kicsoda a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzatokban? 2. kiad. Szerk. Giczey Péter, Végh Béla. MTC Press Kiadó, Nyíregyháza, é. n. [1992?]

Az adatok kiegészítéséhez, a hibák javításához az ötletgazda, dr. Papp Csaba megyei jegyző úr szíves segítségével e-mailben megkerestük a települések vezetőit, kérve segítségüket, amit ezúton is köszönünk! Az adatsor további pontosítására természetesen ezután is van mód. Archontológiánkat a megyei önkormányzat tagjaival, valamint az országgyűlési képviselőkkel tervezzük még bővíteni, illetve ugyanezeket az adatsorokat rögzítjük majd a további évek választásai esetében is.

A tisztségviselők névlistája még most nem lezárt adatbázis, így csak a levéltárunk honlapján érhető el. Azt reméljük, hogy a kollégáimmal közösen végzett munka sokak számára jelent majd örömet és hozzájárul a helytörténeti ismeretek bővítéséhez, a honlapunkra kattintók lokálpatriotizmusának erősödéséhez.

Az adatbázis elérhetősége: <http://www.szabarchiv.hu/drupal/arch>

Nyíregyháza, 2020. szeptember 28.

Kujbusné dr. Mécsei Éva Ph.D.
levéltár-igazgató
MNL SZSZBML

